

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

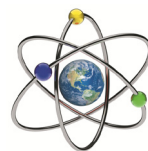
No11
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 586 sahifa,
4-noyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Oilaning maktabgacha yoshdagi bolalar estetik tarbiyasidagi o'rni	24
<i>Abdullayeva Ma'sudaxon Abdubannayevna</i>	
Bo'lajak informatika o'qituvchilarini pedagogik faoliyatga metodik tayyorlash texnologiyalari	27
<i>Abdubannoyeva Muxlisaxon Iqboljon qizi, Abdullayev Alibek Qodiraliyevich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida bulutli xizmatlardan foydalanish zaruriyati	30
<i>Abdullayev Alibek Qodiraliyevich, Turdaliyeva Muslimaxon Jahongir qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida fortepiano chalishni o'rgatish metodikasi	34
<i>Abduvaxobova Nilufar Abdumannon qizi</i>	
Maktabda fizika fanini o'qitishda innovatsion yondashuv	38
<i>Alinazarova Mahfuza</i>	
Tasavvufdagi "komil inson" konsepsiyasining hozirgi ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv sifatida talqini	43
<i>Aqilxonov Saidolimxon Abdurashid o'g'li</i>	
Tabiiy-ilmiy savodxonlikni shakllantirish omillari va pedagogik shart-sharoitlar	48
<i>Choriyeva Gulbaxor Shotemirovna</i>	
Robototexnika fanini o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanib mustaqil ta'limni tashkil etish	53
<i>Elmonov Sirojiddin Mamadiyarovich</i>	
Xalqaro baholash dasturlarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini baholash bo'yicha jahon tajribasi	58
<i>Ergasheva S. T.</i>	
Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlar orqali o'quvchilarning kognitiv salohiyatini rivojlantirish	61
<i>Eshmamatova Dilnoza Jovli qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy salohiyatini oshirishda tarbiyachi mahorati	64
<i>Karimova Gulzodaxon Marufjon qizi</i>	
Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishni takomillashtirish	68
<i>Hojikarimova Gulasal Tadjialiyevena</i>	
Xorijiy talabalarga o'zbek tilini o'rgatishda elektron platformalar yaratish	71
<i>Jo'rayeva Matluba</i>	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun raqamli ta'lim muhitini modellashtirish va uning samaradorlik omillari	74
<i>Komilova Z. X.</i>	
O'qituvchi kasbiy faoliyatida muloqot madaniyati	80
<i>M. Yu. Mahkamova</i>	
Psixologiya fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va talabalarda tahliliy fikrlashni shakllantirish masalalari	86
<i>Madazizova Dilfuza Raxmatullayevna</i>	
Integrating Listening and Speaking Skills in ESP (English for Specific Purposes) Classes	90
<i>Madina Tilavova</i>	
Bolalarni maktabga tayyorlash jarayonida neyropedagogik yondashuvlar	94
<i>N. O. Saidova</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida radiologiya fanini o'qitishda raqamli texnologiyalarning metodologik roli	99
<i>Nazarova Gulchexra Shuxratdjonovna</i>	
Ijodkorlik tushunchasining mohiyati va uning ta'limdagi roli	103
<i>Ochilova Dilbar Isroilovna</i>	
Alaliyani boshqa nutqiy nuqsonlar bilan farqli xarakteristikasi	108
<i>Oripova Zilola</i>	
Ingliz tilini o'qitishda suggestopediya metodini joriy etishning samaradorligi	113
<i>Pulatova Sitora Abdurazzoq qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari menejerlarining kasbiy-boshqaruv kompetentligi tushunchasi va uning tarkibiy qismlari	118
<i>Qarshiboyev Sharof Egamnazarovich</i>	
Koordinatsion qobiliyatlarni rivojlantirishning yosh badmintonchilar texnik-taktik tayyorgarligiga ta'siri	122
<i>Qurbanova Ilmira Alisher qizi</i>	

Blended Learning	125
Quvandikova Xadicha	
Fizika darslarida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish	129
Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li	
“Qurilish jarayonlari texnologiyasi” fanida loyihalash kompetentligining tarkibiy tuzilmasi va uni raqamli ta'limga moslashtirish	135
Raxmonova Nazokat Umaraliyevna	
Vitagen texnologiyalar asosida talabalar mediamentalitetini rivojlantirishda sun'iy intellekt (AI) dasturlaridan foydalanishning tahliliy modeli	140
Rustamova Nodira Rustamovna	
Talabalarda kooperativ ta'lim asosida motivatsiyani rivojlantirish usullari	145
Sitora Toshmatova	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ kompetensiyani shakllantirishning zaruriyati	149
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Musiqqa ta'limining pedagogik asoslari va metodik tizimi	153
Toshpulatova Saida Kuzibaevna	
Texnologiya fanini o'qitishda eng samarali metodlardan foydalanish	158
Turdiyeva Shahzoda Eshdavlrat qizi	
Enhancing University Students' Self-Directed Learning Through Edtech Tools	161
Ulasheva Lobar	
Fanlararo loyiha ishlarini tashkil etish orqali o'quvchilarning dizayn fikrlash salohiyatini oshirish	164
Valiyeva Nargiza Athamboyevna	
Alohida ta'lim ehtiyojiga ega o'quvchilarning kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik-psixologik asoslari.....	169
Xakimova Sarvinov Sharifjon qizi	
Sun'iy intellekt asosida yaratilgan ta'lim platformalari: samaradorlik tahlili va pedagogik yondashuvlar	173
Xanbabayev Hakimjon Ikramovich, Erkinov Jasurbek Hasanjon o'g'li	
Tasavvufdagi “muhosaba” va “tafakkur” amallarining o'z-o'zini refleksiya metodlari sifatida qo'llanilishi	176
Xoshimov Nuriddin Mamadaliyevich	
Milliy sport va ommaviy o'yinlarning badiiy-estetik ahamiyati.....	182
Yaxyayeva Sojida Abdurahimovna	
Ota-ona mehriining bola psixologiyasiga ta'siri	185
Yulchiyeva Shohsanam Dilshod qizi	
Nutq rivojlanishi orqada qolgan bolalarda qo'llaniladigan innovatsion usullari samaradorligi	189
Ahmedova Nargiza Muzaffarovna	
Факторы, сдерживающие развитие науки в контексте требований к диссертационным работам	193
Зайналов Жахонгир Расулович, Нурмухамедов Аббос Мамадалиевич, Шадманов Камолиддин Кажакджанович, Самигова Нодира Хамидуллаевна	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	197
Наимова Мафтунабону Файзулложоновна	
Психологическая консультация: современная практика, задачи и перспективы развития	203
Раупова Шохида Ахроровна	
Подготовка будущих педагогов к инклюзивному обучению детей с ограниченными возможностями здоровья: задачи и перспективы	207
Сайфутдинова Насиба Нурматовна	
Формирование иноязычной грамотности у курсантов военных вузов: социально-психологические факторы.....	211
Сулейманова Нилуфар Камилловна	
O'qituvchi shaxsiy kompetensiyasining mohiyati va pedagogik faoliyatdagi o'rni	214
Abdiraxmonova Guliston Muzaffar qizi	
Bolalarda axloqiy qadriyatlarini shakllantirish jarayonining milliy va umuminsoniy tamoyillari	218
Abdumutalipova Gulshodaxon Nurbek qizi	
Fuqarolik jamiyatida huquqiy madaniyat va uni rivojlantirish jarayonlari	221
Abdusalimova Shaxnoza Quduratullayevna	
Ta'lim menejmenti tizimida o'qituvchining nutq madaniyatini rivojlantirish strategiyalari	224
Abduxalilova Iroda Nozimxonovna	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

O'zbekistonda yoshlarni ijtimoiy-pedagogik hamkorlikda tarbiyalashda "Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi"ning ustuvor vazifalari	229
Abirova Umida Nazarovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini inklyuziv ta'lim sharoitida differensialashtirilgan dars mashg'ulotlarini tashkil etishga o'rgatish (kompetentligini shakllantirish/rivojlantirish) usullari.....	232
Adhamova Diyora Sanjar qizi	
Musobaqa faoliyati samaradorligini oshirishda sambochilarning energiya sarfi va tiklanish mexanizmlari tahliliy	239
Tangriyev Abdukarim Tovashevich	
Aksiologik yondashuv asosida bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarining harakat faolligini takomillashtirishning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati.....	244
Hafizov Shahriyor Shavkatovich	
Bo'lajak tarbiyachilarning transversal: tanqidiy va innovatsion fikrlash kompetensiyalari	248
Jaloliddinova Maftunaxon Mahmudjon qizi	
Axborotning gnoseologik mohiyati.....	256
Kamolova Munojatxon Jaloldinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish yo'llari	259
Mamatova Aziza Bo'riboevna	
Akademik litseylarda kimyo fanini o'qitishda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari....	262
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich	
Pedagogik oliy ta'limda talabalarning kasbiy ijtimoiylashuvini korporativ madaniyat asosida rivojlantirish metodikasi.....	267
Maxkamova Dilafuz Aliyevna	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun xorijiy tillarni o'qitishda lingvomadaniy yondashuv	271
Normamatova Kamola Gulmamat qizi	
O'zbek tili izohli lug'atida iboralarning grammatik tavsifi (bosh komponentli iboralar misolida).....	274
S. Sh. Azamatova	
Oila instituti va gender tenglikni ta'minlashning ijtimoiy-huquqiy muammolari	277
Salayeva Aziza Muhammadmurot qizi	
Gender yondashuv asosida talaba-qizlarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning namunaviy mezonlari.....	282
Xolova Mohigul Shavkatovna	
Pedagogika yo'nalishi talabalari huquqiy savodxonligini rivojlantirish metodlarini takomillashtirish.....	287
Xudoyberganov Atham	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida leksik komponentlikni TRIZ texnologiyasi yordamida rivojlantirish	291
Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna, Fayzullayeva Nazokat Uchqun qizi	
Цифровизация и трансформация образования как социально-педагогическое явление	295
Кадирова Наргиза Азаматовна	
Методика формирования креативного мышления у студентов-филологов на основе проблемно-ориентированных заданий (на материале английского языка)	298
Мамырбаева Дина	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	304
Наимова Мафтунабону Файзулложоновна	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda morfologik kompetentlikni shakllantirish	308
Ganiyeva Shodiya Azizovna	
Модель "4+1+1" как ключевой механизм в системе практической подготовки учителей музыки.....	313
Мухитдинова Малохатхон Саиджабборовна	
Tarbiya fanini o'qish samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	317
Nazarova Nasiba Abdullayevna	
Tarbiyachining kasbiy psixologik xususiyatlari.....	320
Shamshetova Anjim Karamaddinovna	
Boshlang'ich ta'limda tarbiya nazariyasi va metodologiyasi.....	323
Bo'ronova Iroda Bo'ronovna	
Yosh dzyudochi qizlarning mashg'ulotlar jarayonida jismoniy tayyorgarligini oshirish texnologiyalari	327
Matmuratova Iroda Baxtiyor qizi	
"Odob us-solihin" asarida yoritilgan axloqiy-didaktik g'oyalar va uning pedagogik mazmuni.....	332
A. N. Nusratov	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kasbiy kompetentligini takomillashtirishning metodik asoslari	336
Xolmatov Pardaboy Qoraboevich, Abdurasulova Dilnoza	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari faoliyatida loyihalashtirishning o'rni	342
<i>Abdusattorova Go'zalxon Abdulxabib qizi</i>	
Tibbiyot va frazeologiya inson omilida	346
<i>Achilov Muzaffar Norquliyevich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida fazoviy tasavvurlarni rivojlantirishda matematikaning ahamiyati	349
<i>Mamasaidova Muhabbat Abdulalom qizi, Akbaraliyeva Marjona Xurshid qizi</i>	
Ekoestetik kompetensiyani shakllantirishning xorijiy va milliy tajribalar tahlili	354
<i>Alijonova Maftuna Maxamadjon qizi</i>	
Pedagogik jarayonda talabalarda qadriyatli munosabatlarni shakllantirish mexanizmlari	359
<i>Alikulova Muxayyo Sherovna</i>	
Ingliz ritsarlik romanlarining lingvopoetik tahlili	362
<i>Durdona Boychayeva, Aliyeva Elmira</i>	
Maktabgacha ta'limda estetik tarbiya berishning pedagogik asoslari	365
<i>Altibayeva Gulbaxor Majitovna</i>	
Kasbiy kompetensiya tushunchasining mazmuni mohiyati va tarkibiy tuzilmasi	369
<i>Axmadjonova Jasmira Jamshid qizi</i>	
Developing Writing Competence Among CEFR B1 and Ielts Learners Experiencing Difficulties in English Language Acquisition	374
<i>Ayturayev Majid Mavlankhanovich</i>	
Ta'lim jarayonida ijtimoiy intellektni rivojlantirishning milliy qadriyatlarga asoslangan modeli	378
<i>Azamov Umarxon Yaxyoxonovich</i>	
Complications in Teaching Argumentative Speech to Students in Grades 8–9	383
<i>Buribayeva Aziza Ismatillaevna</i>	
Interfaol o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni shakllantirishning pedagogik asoslari	386
<i>Buriyeva Aziza Nematovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida maktabgacha katta yoshdagi bolalarning ijodiy faolligini shakllantirish	390
<i>Davronova Sevinch</i>	
O'quvchilarda milliy va umummadaniy kompetensiyani rivojlantirishda maqollardan foydalanish bo'yicha manbaalar tahlili	394
<i>Boltayeva Barno, Eliboyeva Surayyo Abdulkarim qizi</i>	
Social Roots and Psychological Consequences of Domestic Violence	399
<i>Dumarova Gulmira Kozimbekovna, Mamadaliyeva Gulmira, Sultonova Zulhayo</i>	
The Transversal-Methodical Competence of a Preschool Educator is the Foundation of Effective And Quality Education	402
<i>Ergasheva Barno Ziyavitdin kizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim-tarbiya berishning innovatsion yo'llari	406
<i>Erkinova Mehriniso Ro'ziboyevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini oshirish strategiyalari	411
<i>Eshonkulova Hilola Rajab qizi</i>	
Ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi muloqotning bilish faoliyatiga ta'siri	415
<i>Habibova Shyira Baxtiyorovna</i>	
Ruhiy rivojlanishi sustlashgan boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'qish buzilishlarini aniqlash va bartaraf etish	419
<i>Ikromova Sarvinoz Siroj qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda riskologik kompetentlikni shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	424
<i>Jabborova Dilafuz Furqatovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda chet tili o'rganish jarayonida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning psixologik asoslari	428
<i>Jurayeva Sug'diyona Shamsiddin qizi</i>	
Transforming Education: The Impact of Emerging Technologies on Modern Pedagogical Practices	431
<i>Kadirova Ferangiz Himmatillo qizi</i>	
Salomatlik etikasi konsepsiyasi va pedagogik madaniyat – talabalar ma'naviyati va dunyoqarashini shakllantirishdagi roli	435
<i>Kamalova Yoqutxon Bahodirovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Tarbiyachilarning kasbiy mahoratini takomillashtirish va pedagogik faoliyat samaradorligini oshirish omillari 439 Kenjayeva Dildora Terkashevna Maktab ta'lim tizimida innovatsiyalarning o'rni va ahamiyati 443 Kistabayeva Gulchexra Djurakulovna Kichik maktab yoshi davrida o'quv faoliyati va o'quv motivlarining shakllanishi 448 Latifa Zarifovna Korayeva Maktabgacha ta'lim tizimining raqamlashtirilishi: xalqaro tajriba va istiqbollar 451 Mahmudova Zulfiya Homidovna, Hoshimova Dilnoza Boymirzoevna Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini dizayn tafakkurga o'rgatishda STEAM yondashuvining didaktik imkoniyatlari 454 Mamadaminova Munisa Maxmudjon qizi, Boboxonova Shodiyona Rustam qizi Tabiatni asrash – kelajakni asrash: Buxoro misolida 459 Mardonova Saodat Muzaffarovna Bo'lajak pedagoglarda o'z-o'zini baholash kompetentligini shakllantirish va rivojlantirish 463 Meyliyeva Nafosat Gulomovna Sun'iy intellektning ta'limda kognitiv va metakognitiv jarayonlarga ta'siri 466 Murodov Ulug'bek O'tkir o'g'li Maktabgacha ta'limda inklyuziv ta'limning tashkil etilishi 470 Mustofoyeva Muhabbat Husniddin qizi The Effectiveness of Art Therapy in Working With Children Experiencing Emotional Stress 473 Nargiza Khayrullayevna Ortikova, Laziz Azizovich Normuratov Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarining musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirish mexanizmlari 477 Ortiqov Akmaljon Abdusalom o'g'li CLIL metodining O'zbekiston ta'lim tizimida qo'llanilishi 481 Qarshiyeva Sarvinoz Ural qizi The Use of Mobile Apps to Build Vocabulary Proficiency 486 Kosimov Sunnat Ravshan ugli Yoshlar tafakkurini rivojlantirish va ma'naviyatini oshirishda tasviriy san'atning o'rni 490 Quvonchbek Abduxamidov Axborot texnologiyalari ta'sirida san'at tushunchasining o'zgarishi 494 Rajabova Laylo O'tkir qizi Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari 498 Ramozonova Bahoroy Sadriddinovna Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda innovatsion yondashuvlarning pedagogik asoslari 501 Yusufzoda Shabnami Yunus, Rashidova Saida Ravshonbek qizi Axborot texnologiyalarini fizika darslarida qo'llash 506 Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li Axborot xavfsizligini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanish afzalliklari 510 Raxmetova Lazzat Eshitishda nuqsonli bo'lgan bolalarning psixologik xususiyatlarining o'ziga xosligi 513 S. A. Mamatisayeva Androgogik yondashuvning integrativ metodikasi 517 Sattorova Shaxlo Axadovna Gendered Language in Uzbek and English Media Discourse 520 Sultonova Charos Iskandar kizi Maktabga tayyorlov yoshdagi bolalarda ijtimoiy ekologik dunyoqarashni shakllantirishga ta'sir qiluvchi omillar 527 Suyunova Matluba Abdusaidovna Empatiya shifokor–pasiyent munosabatida: tibbiyot talabalarining psixologik tayyorgarligi 531 Tajiboyeva Odinoxon Rustamjon qizi, Qurbonova Fotima Farhodjon qizi Modern Approaches to Teaching Grammar 534 Tuychiyev Azamat Farkhod ugli The Importance of Psychological Preparation of Preschool Children for School Education 538 Turamov Muhammadzohid Rustamjon o'g'li
-------------------------------------	---

Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachi-pedagoglarining kasbiy-axloqiy kompetentligini rivojlantirish	541
<i>Xabibullayeva Sayyoraxon Maxamadali qizi</i>	
Imkoniyati cheklangan va sog'lom bolalar faoliyatida universal ta'limning imkoniyati	544
<i>Xolmatova Sarvinoz Raxmatilla qizi</i>	
Kurashchilarning umumiy va maxsus sport tayyorgarliklari.....	548
<i>Xudoyberganov Javlonbek Soatboy o'g'li</i>	
Tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida ekologik kompetentlik tushunchalarini rivojlantirish bosqichlari.....	551
<i>Yarova Gulhayo Fazliddin qizi</i>	
Arxitektura va dizayn yo'nalishi bitiruvchilarini kasbga yo'naltirish vositasida axborot almashish jarayonlarini optimallashtirish metodikasini takomillashtirish.....	555
<i>Kuchimov M. K.</i>	
Yuqori sinf o'quvchilarining ma'naviy kompetentligini jadidlarning pedagogik qarashlari asosida shakllantirish metodikasi (Temurbeklar maktablari misolida)	559
<i>Quldashv Murodjon G'aniyevich</i>	
Лингвистическое исследование влияния социальных сетей на синтаксические изменения в языке современного поколения.....	562
<i>Шавилова Наталья Сергеевна</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchisining nutq madaniyati.....	566
<i>Islamova Dilfuza Dilshodovna, Gulimbayeva Barno</i>	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе "школа–маҳалля" в Узбекистане ...	570
<i>Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли</i>	
Mantiqiy masalalarni bajarishning metodik usullari	575
<i>Tosheva Yulduz</i>	
Bo'lajak ofitserlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda pedagogik-psixologik omillar (jamoat xavfsizligini ta'minlash bo'linmalari misolida)	579
<i>Yarmatov Akbar Normurotovich</i>	
Yosh harbiy xizmatchi ofitserlarda muloqot madaniyatini samarali shakllantirish muammosining xorijiy tadqiqotlardagi talqini	582
<i>Matyakubov Elyor Rajapovich</i>	

MAKTABGACHA TA'LIM TARBIYALANUVCHILARINING MUSIQIY QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI

Ortigov Akmaljon Abdusalom o'g'li
University of business and science

Oliy ta'lim muassasasi Pedagogika yo'nalishi 2-bosqich magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim muassasalarida tarbiyalanuvchilarning musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirish hamda bolalarning yosh va psixologik xususiyatlarini inobatga olgan holda musiqiy idrok, ritm, ohang, eshitish va ijro malakalarini shakllantirish mexanizmlari yoritilgan. Shuningdek, pedagogik jarayonda interfaol metodlardan, didaktik o'yinlardan va zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning samarali yo'llari ko'rsatib o'tilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, musiqiy qobiliyat, estetik tarbiya, musiqiy idrok, ritm tuyg'usi, bolalar psixologiyasi, pedagogik mexanizmlar, ijodiy yondashuv.

Abstract: This article explores the mechanisms of developing musical abilities in preschool children, taking into account their age and psychological characteristics. It highlights the formation of musical perception, rhythm, melody, auditory skills, and performance abilities. The paper also presents effective ways of using interactive methods, didactic games, and modern technologies in the educational process.

Key words: preschool education, musical ability, aesthetic education, musical perception, sense of rhythm, child psychology, pedagogical mechanisms, creative approach.

Аннотация: В данной статье раскрыты механизмы развития музыкальных способностей воспитанников дошкольных образовательных учреждений с учетом их возрастных и психологических особенностей. Освещены вопросы формирования музыкального восприятия, чувства ритма, мелодии, слуха и исполнительских навыков. Кроме того, показаны эффективные пути использования интерактивных методов, дидактических игр и современных технологий в педагогическом процессе.

Ключевые слова: дошкольное образование, музыкальные способности, эстетическое воспитание, музыкальное восприятие, чувство ритма, психология детей, педагогические механизмы, творческий подход.

KIRISH

Maktabgacha ta'lim davri inson hayotidagi eng muhim bosqichlardan biri hisoblanadi. Aynan shu davrda bolaning shaxsiyati, dunyoqarashi, estetik didi va ijodiy qobiliyatlari shakllanadi. Shu bois bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimida tarbiyalanuvchilarning musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Musiqa nafaqat estetik zavq uyg'otuvchi san'at turi, balki bolaning hissiy dunyosini boyituvchi, ijtimoiy munosabatlarga kirishishiga yordam beruvchi muhim vosita hisoblanadi.

Prezident Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek: "Bola tarbiyasi – bu millat kelajagi, yosh avlodning madaniy va ma'naviy rivoji uchun eng muhim omildir." Shu nuqtai nazardan qaraganda, musiqiy ta'lim bolaning ruhiy muvozanatini shakllantirish, estetik didini yuksaltirish va ijodiy tafakkurini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda musiqaga bo'lgan tabiiy qiziqishni to'g'ri yo'naltirish, ularning musiqiy eshitish, ritmni his etish, qo'shiq aytish va harakatni ohang bilan uyg'unlashtirish qobiliyatlarini bosqichma-bosqich rivojlantirish zamonaviy ta'lim tizimining dolzarb vazifalaridan biridir.

Bugungi kunda innovatsion pedagogik texnologiyalar, interfaol usullar, o'yinli mashg'ulotlar va multimediya vositalari yordamida musiqiy tarbiya jarayonini takomillashtirish imkoniyatlari yanada kengaymoqda. Shu sababli, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqiy qobiliyatlarni rivojlantirish mexanizmlarini chuqur o'rganish va ularning samaradorligini oshirish yo'llarini aniqlash dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalar shaxsining har tomonlama rivojlanishida musiqaning tutgan o'rnini beqiyosdir. Musiqa bolalarda his-tuyg'ularni ifoda etish, estetik didni shakllantirish, tafakkur va tasavvur dunyosini boyitish, shuningdek, nutq, harakat va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bois bolalarda musiqiy qobiliyatlarni rivojlantirish jarayoni kompleks, tizimli va maqsadga yo'naltirilgan pedagogik faoliyatni talab etadi. Eng avvalo, maktabgacha ta'lim muassasalarida musiqiy tarbiya jarayoni bolaning tabiiy qiziqishlari va individual xususiyatlariga mos ravishda tashkil etilishi lozim. Bolalar musiqani tinglash, qo'shiq aytish, ritmik harakatlar bajarish, musiqa asboblari oddiy ohanglar chalish orqali o'z musiqiy qobiliyatlarini namoyon etadilar. Shu bosqichda tarbiyachi bolaning ichki hissiy holatini, musiqiy eshitish darajasini va ritmni his etish qobiliyatini to'g'ri baholay olishi zarur.

Musiqiy qobiliyatlarning rivojlanishi bir necha tarkibiy qismlardan iborat: musiqiy eshituv, ritm tuyg'usi, musiqiy xotira, ohangni his etish, ijrochanlik va musiqaga estetik munosabat. Har bir komponentning rivojlanishi bolalarning umumiy estetik tafakkuri va ijodiy faolligini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Masalan, musiqiy eshituv orqali bola tovushlarning balandligi va tembrini farqlashni o'rganadi, ritm tuyg'usi esa harakatlarni musiqaga moslashtirishni osonlashtiradi. Shu bilan birga, musiqiy tarbiyada interfaol metodlar va o'yin texnologiyalari alohida o'rin tutadi. "Musiqani top", "Ritmni davom ettir", "Ohangni eslab ayt" kabi didaktik o'yinlar bolalarning musiqiy idrokini faollashtiradi, eshitish sezgirligini oshiradi va diqqatni jamlashga o'rgatadi.

Bundan tashqari, musiqiy mashg'ulotlarni tasviriy san'at, jismoniy tarbiya va nutq o'stirish mashg'ulotlari bilan integratsiya qilish ham samarali natijalar beradi. Masalan, qo'shiq aytish jarayonida rasm chizish yoki harakatli o'yinlarni bajarish orqali bolalarda musiqaga nisbatan ko'p qirrali yondashuv shakllanadi. Bugungi kunda musiqiy tarbiyada zamonaviy texnologiyalar, xususan audiovizual vositalar, interaktiv musiqiy dasturlar, multfilmlar va mobil ilovalardan foydalanish samaradorlikni yanada oshirmoqda. Ushbu vositalar bolalarda musiqiy eshitish, ritmni sezish, ohangni his qilish jarayonlarini faol harakat bilan uyg'unlashtirishga yordam beradi.

Shuningdek, "musiqiy terapiya" elementlarini qo'llash orqali bolalarning ruhiy holatini muvozanatlashtirish, ularni ijobiy hissiyotlar bilan to'ldirish mumkin. Musiqa bolaning hissiy kechinmalarini boshqarish, stressni kamaytirish va o'zini erkin ifoda etish imkoniyatini yaratadi. Shu bilan birga, tarbiyachining pedagogik mahorati ham musiqiy qobiliyatlarni rivojlantirishda hal qiluvchi omil hisoblanadi. U bolalarda musiqaga muhabbat uyg'otishi, ularni rag'batlantirishi, har bir bolaning individual xususiyatlarini inobatga olgan holda ijodiy yondashuvni shakllantirishi lozim. Har bir mashg'ulot hissiy jihatdan boy, quvnoq va bolalar uchun qiziqarli tarzda tashkil etilishi zarur.

Musiqiy qobiliyatlarni rivojlantirish samaradorligi bir qator pedagogik sharoitlarni ta'minlash bilan bevosita bog'liq:

1. Musiqiy muhitni to'g'ri tashkil etish (musiqa asboblari, texnik vositalar, dekorativ muhit);
2. Mashg'ulotlarda individual yondashuvni qo'llash;
3. O'yin va ijodiy faoliyatni uyg'unlashtirish;
4. Musiqani tinglash, qo'shiq aytish, raqs va ritmik mashqlarni birgalikda olib borish;
5. Tarbiyachi va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash.

Ota-onalar ham bolalarning musiqiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydilar. Uy sharoitida bola uchun musiqa tinglash, qo'shiq aytish, ritmik harakatlar bajarish uchun qulay muhit yaratish, musiqiy o'yinchoqlar va asboblari bilan ta'minlash bolaning musiqiy sezgirligini oshiradi. Shu tarzda ta'lim muassasasi va oila o'rtasidagi uzviy hamkorlik bolalarda musiqaga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantiradi.

Yuqoridagi tahlillar shuni ko'rsatadiki, maktabgacha yoshdagi bolalarda musiqiy qobiliyatlarni rivojlantirish – bu murakkab, ammo ijodiy jarayon bo'lib, unda tarbiyachi, bola va muhit o'rtasidagi o'zaro ta'sir muhim rol o'ynaydi. To'g'ri tashkil etilgan musiqiy tarbiya bolaning estetik hissiyotlarini, irodaviy sifatlarini va ijtimoiy faolligini shakllantiradi. Shu bois, har bir maktabgacha ta'lim tashkilotida musiqiy faoliyatga innovatsion, tizimli va yosh xususiyatlariga mos yondashuvni joriy etish zarur.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotning metodologik asosini musiqiy ta'lim va tarbiya jarayonini ilmiy-pedagogik, psixologik hamda estetik nuqtai nazardan o'rganishga qaratilgan yondashuvlar tashkil etadi. Ishda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim konsepsiyasi, faoliyatga asoslangan yondashuv, kompetensiyaviy model hamda integratsion ta'lim nazariyasi asos sifatida olindi. Ushbu yondashuvlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda musiqiy idrok, hissiy ifoda, ritm va ohangni anglash, musiqiy tafakkurni rivojlantirish mexanizmlari aniqlab chiqildi.

Tadqiqotda nazariy tahlil usuli orqali maktabgacha yoshdagi bolalarning musiqiy qobiliyatlarini shakllantirishga oid mavjud ilmiy manbalar, metodik qo'llanmalar va ilg'or xorijiy tajribalar o'rganildi. Tajriba-sinov ishlari davomida musiqiy mashg'ulotlar jarayonida bolalarning eshitish, ritmik harakat va qo'shiq ijro malakalari bosqichma-bosqich tahlil qilindi. Kuzatish va intervyu metodlari yordamida tarbiyachilar hamda musiqa rahbarlarining amaliy faoliyati o'rganilib, samarali metodik uslublar tanlab olindi.

Tadqiqot jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalar – interfaol o'yinlar, multimedia vositalari, musiqiy terapiya elementlari va estetik ta'sirga asoslangan mashg'ulot modellaridan foydalanildi. Shuningdek, musiqiy qobiliyatlarning rivojlanish darajasini aniqlash uchun diagnostik mezonlar ishlab chiqildi. Ular bolalarning musiqiy eshituv, ritmni sezish, ijrochanlik hamda musiqaga hissiy javob berish ko'rsatkichlari asosida baholandi.

Metodologik asos sifatida pedagogik tadqiqotlarning ilmiy ishonchligini ta'minlash maqsadida taqqoslash, tahlil va umumlashtirish usullaridan keng foydalanildi. Natijada, maktabgacha yoshdagi bolalarda musiqiy qobiliyatlarni rivojlantirishning amaliy mexanizmlari, ularning samarali bosqichlari va pedagogik sharoitlari aniqlanib, bolalar musiqiy tarbiyasini takomillashtirishga yo'naltirilgan ilmiy xulosalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyalanuvchilarning musiqiy qobiliyatlarini samarali rivojlantirish uchun pedagogik jarayonni tizimli, individual va innovatsion yondashuv asosida tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi. Bolalarda musiqiy idrok, ritm, eshituv, ijrochanlik va estetik his-tuyg'ularni shakllantirishda muhit, metod va tarbiyachining pedagogik mahorati o'zaro uzviy bog'liqdir.

Quyidagi amaliy tavsiyalar maktabgacha ta'lim muassasalarida musiqiy tarbiya samaradorligini oshirishga xizmat qiladi:

1. **Musiqiy muhitni boyitish.** Guruh xonalarini baraban, qo'ng'iroqcha, ksilofon, qo'l barabanlari kabi turli musiqa asboblari, tovush chiqaruvchi o'yinchoqlar hamda audio-video resurslar bilan jihozlash zarur. Bunday muhit bolalarda musiqaga bo'lgan tabiiy qiziqishni kuchaytiradi va ularni faol musiqiy faoliyatga jalb etadi.
2. **Individuallashtirilgan yondashuvni qo'llash.** Har bir bolaning musiqiy sezgirlik darajasi farq qiladi. Shu sababli tarbiyachi mashg'ulotlarni bolalarning qobiliyatiga moslashtirishi lozim. Qobiliyati yuqori bolalar uchun murakkabroq ritmik topshiriqlar, boshlang'ich bosqichdagi bolalar uchun esa oddiyroq ohanglar tanlanadi.
3. **Interfaol metodlardan foydalanish.** Musiqa mashg'ulotlarida o'yinli topshiriqlar, pantomima, drammatizatsiya va raqs elementlarini qo'shish bolalarning hissiy faolligini oshiradi, musiqiy tafakkurini rivojlantiradi va darsni qiziqarli qiladi.
4. **Integratsion yondashuvni yo'lga qo'yish.** Musiqa mashg'ulotlarini tasviriy san'at, nutq o'stirish va jismoniy tarbiya bilan uyg'unlashtirish bolalarda musiqiy hamda estetik idrokni kuchaytiradi. Masalan, qo'shiq aytish jarayonida rasm chizish yoki ritmga mos harakatlar bajarish bolalarning hissiy ifodasini boyitadi.
5. **Innovatsion texnologiyalardan foydalanish.** Multimediali dasturlar, interaktiv musiqiy ilovalar va audio-vizual vositalar yordamida musiqiy eshituv, ritmni sezish hamda ijodiy ifoda ko'nikmalarini samarali rivojlantirish mumkin.
6. **Tarbiyachi malakasini oshirish.** Musiqa rahbarlari va tarbiyachilar uchun doimiy metodik seminarlar, mahorat darslari va tajriba almashish uchrashuvlarini tashkil etish lozim. Bu ularning innovatsion pedagogik yondashuvlarni amalda qo'llash ko'nikmasini rivojlantiradi.
7. **Ota-onalar bilan hamkorlikni mustahkamlash.** Ota-onalarga bolalarning musiqiy rivojlanishida qanday yordam berish mumkinligi bo'yicha tavsiyalar berish, birgalikda musiqa kechalari va oilaviy ijodiy tadbirlarni o'tkazish foydali natijalar beradi.
8. **Musiqiy terapiya elementlarini joriy etish.** Tinchlantiruvchi yoki motivatsion ohangdagi musiqalardan foydalanish bolalarning hissiy holatini muvozanatlashtiradi, diqqatni jamlashga va ijodiy kayfiyatni kuchaytirishga yordam beradi.
9. **Baholash tizimini takomillashtirish.** Bolalarning musiqiy qobiliyatini baholashda faqat natijaga emas, balki ularning jarayon davomida ko'rsatgan hissiy ishtiroki, qiziqishi va faoliyatdagi harakatchanligiga ham e'tibor qaratish zarur.

Yuqoridagi tavsiyalarni amaliyotga joriy etish natijasida maktabgacha ta'lim muassasalarida musiqiy tarbiya sifati oshadi, bolalarda estetik did, musiqiy eshituv, ijodiy fikrlash va ijtimoiy moslashuv ko'nikmalari yanada rivojlanadi. Shu tariqa musiqiy qobiliyatlarni shakllantirish jarayoni nafaqat ta'limiy, balki tarbiyaviy va psixologik jihatdan ham boy, qiziqarli va samarali tus oladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagi fikr va tahlillar shuni ko'rsatadiki, maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda musiqiy qobiliyatlarni rivojlantirish – bu faqat musiqiy mashg'ulotlar tizimini tashkil etish emas, balki bolaning ichki dunyosini, hissiy holatini, tafakkurini va estetik didini shakllantirishga qaratilgan kompleks pedagogik jarayondir. Musiqa bolalarda quvonch, hayrat, zavq kabi ijobiy hissiyotlarni uyg'otadi, bu esa ularning ruhiy va ma'naviy rivojlanishida muhim omil sifatida namoyon bo'ladi.

Bolalarning musiqiy eshituv, ritmi his etish, qo'shiq aytish, raqsga tushish va ohangni anglash kabi qobiliyatlari tabiiy ravishda rivojlanadi, agar bu jarayon tarbiyachi tomonidan to'g'ri tashkil etilsa. Shu sababli musiqiy mashg'ulotlar o'yin shaklida, interfaol usullar yordamida va bolalarning yosh hamda psixologik xususiyatlariga mos tarzda olib borilishi zarur.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, musiqiy qobiliyatlarni rivojlantirish mexanizmlarining samaradorligi quyidagi omillar bilan chambarchas bog'liq:

- musiqiy muhitning mavjudligi va boyligi;
- tarbiyachining kasbiy mahorati hamda estetik didi;
- innovatsion texnologiyalarni ta'lim jarayoniga tatbiq etish;
- ota-onalar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish;
- bolalarning individual xususiyatlarini hisobga olish.

Aynan ushbu omillar uyg'unlashganda musiqiy tarbiya jarayoni eng yuqori samaradorlikka erishadi. Musiqiy faoliyat bolaning ijtimoiylashuvini, o'z fikrini erkin ifoda etish va jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantirishga ham yordam beradi. Shu bois, maktabgacha ta'lim tizimida musiqiy faoliyatni ijodiy, tizimli va innovatsion yondashuv asosida tashkil etish dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda.

Umuman olganda, maktabgacha yoshdagi bolalarda musiqiy qobiliyatlarni rivojlantirish nafaqat estetik tarbiyaning muhim qismi, balki shaxsni har tomonlama kamol toptirishga xizmat qiladigan ijtimoiy-pedagogik jarayondir. Shu sababli, musiqiy ta'limni takomillashtirish, tarbiyachilarning malakasini oshirish hamda bolalarda ijodiy ifoda imkoniyatlarini kengaytirish bugungi ta'lim siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaralishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Maktabgacha ta'lim va tarbiyani 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi to'g'risida"gi PQ-4312-son Qarori. – Toshkent, 2019.
2. O'zbekiston Respublikasi "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi, 2020.
3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston", 2021.
4. Karimova V.M., Zokirova R.A. Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasi. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2020.
5. To'rayev N., Xudoyberdiyeva N. Musiqiy tarbiya nazariyasi va metodikasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
6. Saidahmedova M. Maktabgacha ta'lim jarayonida musiqiy mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi. – Toshkent: O'zbekiston pedagogika nashriyoti, 2022.
7. Vygotskiy L.S. Psixologiya iskusstva. – Moskva: Pedagogika, 1998.
8. G'ofurova Z.M. Musiqa darslarida interfaol metodlardan foydalanishning ahamiyati. // Pedagogika va psixologiya jurnali, №2, 2022.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.